

EUROOPAN PARLAMENTTI

2009 - 2014

Istuntoasiakirja

16.1.2012

B7-0010/2012

PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS

suullisesti vastattavien kysymysten B7-0021/2012, B7-0675/2011 ja B7-0676/2011 johdosta

työjärjestyksen 115 artiklan 5 kohdan mukaisesti

epätasapainosta elintarvikeketjussa (2011/2904(RSP))

Paolo De Castro, Luis Manuel Capoulas Santos, Luís Paulo Alves
S&D-ryhmän puolesta

**Euroopan parlamentin päätöslauselma epätasapainosta elintarvikeketjussa
(2011/2904(RSP))**

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon 8. heinäkuuta 2010 antamansa päätöslauselman YMP:n tulevaisuudesta vuoden 2013 jälkeen¹, 18. tammikuuta 2011 antamansa päätöslauselman maatalouden tunnustamisesta strategiseksi alaksi elintarvikeketjussa² ja 23. kesäkuuta 2011 antamansa päätöslauselman yhteisestä maatalouspolitiikasta vuoteen 2020: Ruoka, luonnonvarat ja alueiden käyttö – miten hallita tulevat haasteet?³,
- ottaa huomioon komission tiedonannon "Toimivampi elintarvikeketju Eurooppaan" (COM(2009)0591) ja tiedonantoon liitetyt valmisteluasiakirjat sekä 7. syyskuuta 2010 antamansa päätöslauselman kohtuullisen tulotason takaamisesta viljelijöille ja elintarvikeketjun toimivuuden parantamisesta Euroopassa⁴,
- ottaa huomioon komission 30. heinäkuuta 2010 antaman päätöksen elintarvikeketjun toiminnan parantamisesta käsittelevän korkean tason foorumin perustamisesta (2010/C 210/03),
- ottaa huomioon elintarviketeollisuuden kilpailukykyä käsittelevän korkean tason työryhmän 17. maaliskuuta 2009 antamat lopulliset suositukset sekä neuvoston päätelmät 29. maaliskuuta 2010 elintarvikeketjun toimivuuden parantamisesta Euroopassa,
- ottaa huomioon Eurostatin tiedot maatalouden tuotantovälineiden hintaindekseistä (tuotantopanostuskustannukset) ja maataloustuotteiden hintaindekseistä (tuottajahinnat)⁵,
- ottaa huomioon 19. helmikuuta 2008 hyväksymänsä kannanoton Euroopan unionissa toimivilla suurilla supermarketilla olevan aseman väärinkäytön tutkimiseen ja tilanteen korjaamiseen⁶ sekä 26. maaliskuuta 2009 antamansa päätöslauselman elintarvikkeiden hinnoista Euroopassa⁷,
- ottaa huomioon vuonna 2008 julkaistun Yhteisen tutkimuskeskuksen (YTK) raportin "Low input farming systems: an opportunity to develop sustainable agriculture"⁸
- ottaa huomioon työjärjestyksen 115 artiklan 5 kohdan ja 110 artiklan 2 kohdan,

---

¹ Hyväksytyt tekstit, P7-TA(2010)0286

² Hyväksytyt tekstit, P7-TA(2011)0006

³ Hyväksytyt tekstit, P7_TA(2011)0297.

⁴ Hyväksytyt tekstit, P7_TA(2010)0302.

⁵ http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/statistics/search_database

⁶ Hyväksytyt tekstit, P6_TA(2008)0054.

⁷ Hyväksytyt tekstit, P6_TA(2009)0191.

⁸ http://agrienv.jrc.ec.europa.eu/publications/pdfs/LIFS_final.pdf

- A. ottaa huomioon, että toimivampaa elintarvikeketjua käsittelevässä komission tiedonannossa (COM(2009)0591) osoitettiin neuvotteluvoiman jakautuneen merkittävällä tavalla epätasapainoisesti, mikä on johtanut hyvän kauppatavan vastaisiin käytäntöihin kuten maksuviivästyksiin, sopimusten yksipuolisiin muutoksiin, kohtuuttomiin sopimusehtoihin ja markkinoillepääsyn rajoittamiseen; toteaa, että seurauksena on myös ollut hinnanmuodostusta koskevien tietojen puuttuminen, voittomarginaalien epätasainen jakautuminen elintarvikeketjussa, ja toimittajien tai ostajien markkina-aseman väärinkäyttö esimerkiksi muodostamalla kartelleja, pitämällä jälleenmyyntihinnat samalla tasolla ja muodostamalla ostoliittymiä;
- B. toteaa, että erittäin suurien vähittäismyyjien keskittymisaste Euroopan unionissa vaikuttaa tuottajiin ja muihin tavarantoimittajiin, sillä se pahentaa sopimuspuolten neuvotteluvoiman eroja entisestään; toteaa, että maataloustuottajien ja elintarviketeollisuuden neuvotteluvoima on vähitellen heikentynyt, kun tällaiset suuret ryhmittymät voivat määrittää hintatason arvoketjussa alkutuotannosta jalostuksen kautta aina loppukuluttajalle;
- C. ottaa huomioon, että tasapainoiset liiketoimintasuhteet eivät ainoastaan parantaisi elintarviketuotantoketjun toimintaa lisäämällä kilpailua, vaan ne hyödyttäisivät viime kädessä myös kuluttajia;
- D. ottaa huomioon, että maataloustuotteiden ja maatalouden tuotantopanosten hintojen suuret heilahtelut ovat lisänneet maataloustulojen ja viljelijöiden pitkän aikavälin investointien epävarmuutta;
- E. ottaa huomioon, että tuotantokustannukset kasvavat ja näitä kustannuksia on mahdotonta saada takaisin elintarvikeketjussa, mikä saattaa lyhyellä aikavälillä vaarantaa maatilojen elinkelpoisuuden ja siten heikentää jäsenvaltioiden tuotantomahdollisuuksia ja pahentaa kauppataseita, tuontimääriä, epävakautta ja riippuvuutta ulkopuolisista markkinoista koskevaa ongelmaa;
- F. toteaa, että eri jäsenvaltioiden kilpailuviranomaisten mukaan elintarvikeketjun epätasapaino näkyy erityisen selvästi neljällä avainalalla: sopimusehtojen yksipuolinen määrääminen, alennuskäytännöt, seuraamukset ja maksuehdot;
- G. ottaa huomioon, että hyvän kauppatavan vastaisten käytäntöjen yleistyminen uhkaa nykyisin viljelijöiden kykyä innovoida ja investoida (erityisesti ympäristöä säästävään teknologiaan, ilmastonmuutoksen lieventämiseen ja uusiutuviin energianlähteisiin, kun viljelijöitä vaaditaan täyttämään korkeat ympäristönormit, ja näitä vaatimuksia vahvistetaan edelleen vuoden 2013 jälkeisessä yhteisessä maatalouspolitiikassa);
- H. ottaa huomioon, että 28. lokakuuta 2009 annetussa komission tiedonannossa suositellaan, että maatalousalan rakenneuudistusta ja vakauttamista on edistettävä ja helpotettava tukemalla vapaaehtoisten tuottajaorganisaatioiden perustamista;
- I. toteaa, että tällaiset käytännöt vaikuttavat kielteisesti myös kuluttajiin, sillä tuottajille ja muille tavarantoimittajille maksetut alhaiset hinnat eivät merkitse kuluttajien kannalta alhaisempia hintoja;

1. korostaa, että elintarvikeketjun epätasapainoa koskevalla ongelmalla on selkeä unionin laajuinen ulottuvuus, joka edellyttää erityistä unionin laajuista ratkaisua, kun otetaan huomioon elintarvikeketjun strateginen merkitys unionissa; palauttaa mieliin, että elintarvikeketjun, maatalouden, elintarviketeollisuuden ja jakelualan osuus EU:n kokonaistaloudesta on 7 prosenttia ja sen arvo on 1 400 miljardia euroa vuodessa, mikä on enemmän kuin millään muulla tuotannonalalla EU:ssa;
2. pyytää komissiota ehdottamaan – markkinoiden moitteetonta toimintaa vääristämättä – järeää yhteisön lainsäädäntöä, jotta voidaan tasapainottaa elintarvikkeiden tuottajien, toimittajien ja jakelijoiden suhteita ja panna asianmukaisesti täytäntöön jo voimassa olevat säännöt, varsinkin kun Eurostatin uusimpien maataloustuottilastojen mukaan maatilojen tulot ovat vuodesta 2009 laskeneet 11,6 prosenttia EU:n tasolla samalla kun EU:n viljelijöiden tuotantopanostusten kokonaissumma nousi keskimäärin liki 40 prosenttia vuosien 2000 ja 2010 välisenä aikana;
3. katsoo, että jäsenvaltioiden olisi aktiivisesti oltava mukana perustamassa kuulemisfoorumeja, joissa elintarvikeketjun toimijat ovat asianmukaisesti edustettuina, jotta voidaan edistää vuoropuhelua ja laatia ohjeita entistä oikeudenmukaisempien ja tasapainoisempien suhteiden kehittämiseksi; muistuttaa, että tällaisten virallisten kuulemisten avulla voidaan suojella tuottajia ja tavarantoimittajia sekä välttää jakelualan vastatoimenpiteet;
4. kehottaa kansallisia ja eurooppalaisia kilpailuviranomaisia sekä muita tuotantoon ja kaupankäyntiin liittyviä sääntelyviranomaisia ryhtymään toimenpiteisiin hallitsevassa asemassa olevien tukku- ja vähittäismyyjien kohtuuttomiin ostokäytäntöihin, jotka asettavat viljelijät äärimmäisen epätasa-arvoiseen neuvotteluasemaan;
5. suhtautuu myönteisesti komission suosituksiin jäsenvaltioiden välisestä yhteistyöstä, kun on kyse sopimuskäytäntöjen ilmoittamisesta sekä vakiomuotoisten sopimusten laatimisesta koskevien parhaiden käytäntöjen vaihtamisesta;
6. toteaa, että näiden käytäntöjen torjumiseksi tehokkaasti on perustettava hallinnollisia tai oikeudellisia keinoja käyttäen kehys, johon kuuluu jäsenvaltioiden hallinnoima ja komission koordinoima arviointi- ja seurantajärjestelmä sekä varoittavia seuraamuksia, joita sovelletaan tehokkaasti ja oikea-aikaisesti;
7. pyytää sopimusehtojen ja vääristävien kaupallisten menettelyjen osalta lujittamaan välineitä sen varmistamiseksi, että maksumääräaikoja noudatetaan, sekä ottamaan tarvittaessa käyttöön uusia välineitä, jotta aika, joka toimituksesta kuluu siihen, että tavarantoimittajat tosiasiallisesti saavat maksun, olisi mahdollisimman lyhyt ja yhdenmukaistettu unionin tasolla; korostaa tässä yhteydessä, että ratkaisuja kaivataan kipeästi, jotta voidaan puuttua pilaantuvien ja vain lyhyen aikaa säilyvien tuotteiden valmistajien sietämättömään tilanteeseen, sillä kyseiset tuotteet myydään nopeasti supermarketeissa, mutta tuottajat saavat niistä maksun vasta kuukausia myöhemmin ja niillä on siksi pahoja kassavirtaongelmia;
8. kehottaa Euroopan komissiota parantamaan eurooppalaista elintarvikkeiden hintojen seurantavälinettä ja kehittämään helppokäyttöisen, selkeän ja monikielisen rajapinnan,

jossa kuluttajat ja sidosryhmät voivat vertailla peruselintarvikkeiden hintoja tietyissä jäsenvaltioissa ja eri jäsenvaltioiden välillä elintarvikeketjun jokaisella tasolla;

9. panee merkille YMP:n uudistamiseen tähtääviin komission ehdotusluonnoksiin sisältyvät toimenpiteet, joilla on tarkoitus vahvistaa maanviljelijöiden asemaa elintarvikeketjussa tukemalla tuottajajärjestöjä ja toimialakohtaisia järjestöjä ja edistämällä paikallisten tuotteiden markkinoiden kaltaisia lyhyitä ketjuja tuottajien ja kuluttajien välillä; katsoo, että parantamalla viljelijöiden asemaa heitä autetaan saamaan entistä oikeudenmukaisempi osuus lisäarvosta;
10. kehottaa komissiota luomaan uuden yhteyden kilpailusääntöjen ja yhteisen maatalouspolitiikan välille, jotta viljelijät ja viljelijöiden alakohtaiset järjestöt saavat keinoja neuvotteluasemansa parantamiseen; kehottaa muuttamaan EU:n nykyistä kilpailulainsäädäntöä siten, että vertikaalisen keskittymisen vahingolliset vaikutukset koko elintarvikeketjuun otetaan paremmin huomioon sen sijaan, että siinä keskitytään ahtaasti eri yritysten suhteelliseen asemaan markkinoilla ja määritetään kilpailun vääristyminen pelkästään kuluttajille koituvien haittavaikutusten perusteella;
11. painottaa, että EU:n laajuiset toimenpiteet ovat tarpeen, jotta sisämarkkinoilla saavutetaan tietyn asteinen koordinointi ja yhtenäistäminen; toteaa, että jäsenvaltioissa on jo toteutettu erilaisia kansallisia aloitteita ja toimenpiteitä neuvotteluvoiman ja hyvän kauppatavan vastaisten käytäntöjen osalta (eräissä valtioissa on otettu käyttöön käytännesääntöjä, kun taas toisissa valtioissa on annettu hyvän kauppatavan vastaiset käytännöt kieltäviä säädöksiä);
12. kehottaa komissiota aloittamaan perusteellisen tutkimuksen 27 kansallisen kilpailuviranomaisen ja kilpailupolitiikan välisistä eroista ja kannustamaan ratkaisuihin, jotka koskevat kaikkia elintarvikeketjun toimijoita ja joilla estetään yhden tai muutaman tuotantopanos- tai tuotantoketjun toimijan nouseminen hallitsevaan asemaan, joka usein tapahtuu maataloustuottajan kustannuksella;
13. vaatii soveltamaan todetuissa väärinkäyttötapauksissa seuraamusjärjestelmää, joka on oikeasuhteinen elintarvikeketjun toimijoille aiheutettuun taloudelliseen ja kaupalliseen vahinkoon nähden ja joka toimii riittävän nopeasti, jotta varmistetaan seuraamusten suuri varoittavuus; ehdottaa, että jäsenvaltiot ottavat käyttöön tehokkaita valitusmekanismeja, joiden avulla vahinkoa kärsineet osapuolet voivat tehdä valituksen ilman pelkoa riidanalaisen sopimuksen menettämisestä, sekä myös rangaistuksia;
14. katsoo, että elintarvikeketjun epätasapainon torjumiseen tähtäävä ratkaisu koostuu sääntelyä, kilpailuoikeuden muutoksia ja uutta horisontaalista lainsäädäntöä yhdistelevästä uudesta kehyksestä sekä voimassa olevista ja uusista vapaaehtoisista itsesääntelysopimuksista; vaatii jäsenvaltioita edistämään parhaiden käytäntöjen ja/tai käytännesääntöjen kehittämistä yhdessä kaikkia tuottajia, teollisuutta, tavarantoimittajia, vähittäismyyjiä ja kuluttajia edustavien sidosryhmien kanssa siten, että nykyiset synergiat hyödynnetään mahdollisimman tehokkaasti;
15. katsoo, että etusijalle olisi asetettava sellaisen maanviljelijöille suunnatun EU:n laajuisen tiedotuskampanjan järjestäminen, jossa esitetään maanviljelijöiden sopimusperusteiset

oikeudet sekä yleisimmät laittomat, kohtuuttomat ja hyvän tavan vastaiset sopimuskäytännöt ja kaupalliset käytännöt;

16. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle ja komissiolle.